

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Ingen ”ny ny” landsbygdspolitik utan bättre regionpolitik budskap från OECD-konferens i Sibirien – läs senaste *Liiteri*
- Outnyttjade resurser kunde rädda skolor i glesbygd
- Endast skärgårdsbor i Kimitoöns skärgårdsnämnd
- Petri Rinne fortsätter som ELARD:s president – största utmaningen trygga finansieringen för landsbygdsutvecklingen
- Läs även detta: *Forskning om kvinnors och flickors hästintresse *Slow Foods färgstarka historia i bokform *Produktutveckling inom mathantverk lärs på kurs i Raseborg *Ge din synpunkt på viktiga kulturmiljöer

Cit: **"Vi kan ta lärdom av såväl dem som ligger före som av dem som ligger efter oss."**
Överdirektören vid arbets- och näringsministeriet och Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) generalsekreterare Heikki Aurasmaa som menar att det bästa sättet är att vi tar del av andra länders erfarenheter, för varje land och region har olika verksamheter som vi kan bygga på och skapa för vårt samhälle lämpliga sätt, att förbättra livskvaliteten och -förhållandena. Arbetet med att utarbeta strategier för utveckling av landsbygden pågår nämligen som bäst, såväl på det nationella planet som på EU-planet (Nyhetsbrevet *Liiteri* – *Nyheter från en levande landsbygd* 4/2012).

"Ja jisses, när skall den visheten spridas till landsortskommuner."

Kommentar på nätet till att endast skärgårdsbor nu finns i skärgårdsnämnden på Kimitoöns kommun i Åbolands skärgård (webbplatsen svenska.yle.fi, <http://svenska.yle.fi/artikel/2012/12/07/endast-skargardsbor-i-skargardsnamnden>).

"Här finns det inte något att spara bort mera och vi får klara oss på egen hand. Och det gör vi."

Bonden och "datadoktorn" Nisse Husberg i Hindersby i Lappträsk i sitt blogginlägg *Höstarbeten på vintern* (Bondbloggen, <http://www.bondbloggen.fi/author/nisse/>).

INGEN "NY NY" LANDSBYGDSPOLITIK UTAN BÄTTRE REGIONPOLITIK
BUDSKAP FRÅN OECD-KONFERENS I SIBIRIEN - LÄS SENASTE *LIITERI*

Kommer den "nya nya" landsbygdspolitiken att ersättas av en mer invecklad regionpolitik, och vad kan man göra för iakttagel-

ser om framgångsrika innovationsmiljöer globalt? OECD-konferensen om landsbygdspolitik 3-5.10 förde landsbygdsutvecklarna rakt in i hjärtat av ryska Sibirien - Krasnojarsk i centrala

Ryssland. Konferensen, som hade innovationer och ekonomisk modernisering på landsbygden som teman, samlade omkring 150 forskare, tjänstemän och utvecklare från olika delar av världen, engagerade i utvecklingen av landsbygden. OECD:s nya landsbygdsparadigm som publicerades 2006 har utstakat en politik för landsbygdsområden i olika länder med en landsbygdspolitik som är regionbaserad och grundar sig mer på investeringar än på stöd. Den uppmuntrar till brett partnerskap med olika aktörer och kallas det nya landsbygdsparadigmet i OECD-länderna, ett allmänt accepterat tänkesätt inom landsbygdspolitiken.

En av konferensens budskap var att vi inte mer behöver någon ”ny ny” landsbygdspolitik, utan en bättre regionpolitik, och ordföranden för OECD:s landsbygdsarbetsgrupp Richard Wakeford konstaterade att OECD inte mer undersöker medlemsländernas landsbygdspolitik, utan gör regionpolitiska utredningar, där landsbygdsperspektivet tas med i sin egen auktoritet. Den här diskussionen är även bekant i Finland, där ansvaret för den nationella landsbygdspolitiken har flyttats från jord- och skogsbruksministeriet till arbets- och näringsministeriet. Nu efterlyser man en bättre harmonisering av stads-, skärgårds- och landsbygdspolitiken och en allt starkare gemensam regionpolitik. Går det här hem? Landsbygdsinnovationer diskuterades ur olika synvinklar. Här har lokalförvaltningen en viktig roll när det gäller att skapa en innovativ miljö på landsbygden. I en miljö som stöder uppkomsten av innovationer, finns det forskningsinstitut som aktivt deltar i den regionala verksamheten. I de innovativa regionerna finns det ofta också en stark lokal förankring, och alla de här faktorerna stöder regionerna i att verka aktivt.

David Smallbone, professor vid Kingston Business School och ordförande för International Council for Small Business, ansåg att högskolornas tredje uppgift, samhällspåverkan, är speciellt viktig för innovationerna i landsbygdsregionerna - man kan utnyttja partnerskap exempelvis som ett kriterium för att bevilja finansiering. Enligt Wakeford handlar innovationer om att ställa ett tydligt mål, samla de rätta personerna för att uppnå målet och ge dem fullmakt att tänka på ett nytt sätt, out-of-the-box. Wakeford framkastade att människorna i små landsbygdsgemenskaper kanske inte är så självsäkra att de vågar föreslå okonventionella lösningar. En av deltagarna i konferensen konstaterade att de mest innovativa lokala gemenskaperna vanligen är sådana som visar ”civil olydnad”, som ekobyar och användning av lokal valuta. I Finland går tankarna till restaurangdagen. Om fullmakt för nya tänkesätt talade också överinnovationsaktivisten Anssi Tuulenmäki vid Aalto-universitetet under seminariet *Luovuuden virrasta innovaatioiksi* (Från strömmen av kreativitet till innovation) i början av november i Tammerfors. Man kan få officiellt tillstånd av Tuulenmäki att agera annorlunda - Licence to Act Differently. Uppgifterna är från december månads *Liiteri – Nyheter från en levande landsbygd* som har följande rubriker:

- Ta lärdom
- En idé - experimentpengar - affärsverksamhet
- Landsbygdsgalan firade utvecklingsarbetets resultat
- Valteser för dem som är förespråkare för landsbygden
- LEADER-pilotprojekt i startgröparna
- Bättre lokala strategier?
- Projektpengar för aktuella utmaningar utlyses
- Landsbygdspolitiken på spåren av en ny paradigm

Nyhetsbrevet (December 2012, 4/2012) kan läsas på jord- och skogsbruksministeriets hemsida på adress http://mmm.multiedition.fi/liiteri/uutiskirje/liiterit/4_2012/se/index.php. Här finns även länkar till tidigare nyhetsbrev.

OUTNYTTJADE RESURSER KUNDE RÄDDA SKOLOR I GLESBYGD

Ydre kommun i Östergötlands län beslutade år 2008 att lägga ner två av sina fyra kommunala skolor. Att fortsätta driva alla fyra var för dyrt med ett sviktande elevunderlag, så barnen i Asby och Rydsnäs fick nu börja pendla till de två kvarvarande skolorna, i Hestra och Österbymo. Föräldrarna i Asby ansökte då om att få starta en friskola, där kalkylen var att med hjälp av sitt eget obetalda arbete, skulle de kunna driva en skola billigare än kommunen. Men kommunen avrådde, så Skolverket avslag ansökan. Professorn i statsvetenskap vid Linköpings universitet, Elin Wihlborg, tar det här skeendet till utgångspunkt för en analys av förhållandet mellan tid och pengar, mellan betalt och obetalt arbete. Analysen presenteras i en artikel, *Public Services Choices When There Are No Alternatives? – A Paradox of New Public Management in Rural Areas*, som Wihlborg skrivit tillsammans med geograf Per Assmo och som publicerats i *Journal of Rural and Community Development*. Den obetalda tid som föräldrarna var villiga att satsa för att få behålla skolan, är en resurs som kommunen inte kan tillgodoräkna sig med den ekonomiska modell som dominerar idag, så trots att även kommunen långsiktigt skulle vinna på att behålla skolan, vilket lättare skulle attrahera barnfamiljer till bygden, är den fångad i ett kortsiktigt perspektiv, när en verksamhet är "lönsam". "I den modell som anses vara ekonomiskt hållbar i vår globaliserade värld, komprimeras tiden medan rummet sträcks ut. Varor produceras och skickas över hela jorden, men det måste gå fort. I en ekologiskt hållbar modell är det tvärtom. Där är processer utdragna över tid och komprimerade i rum. Produktionen sker lokalt, men den får ta längre tid. Här krockar två principer, den ekonomiska och den ekologiska hållbarheten", säger Elin Wihlborg. Med New Public Management (NPM) har den offentliga sektorn i Sverige anammat en företagsekonomisk modell, där kostnadseffektivitet har blivit det avgörande kriteriet för verksamheten, så utifrån NPM är det alltså helt logiskt att lägga ner en skola när elevunderlaget sviktar. De mer hållbara och långsiktiga perspektiven finns inte med i kalkylen – att barn måste börja pendla, att skolresultaten riskerar att försämrats, att utflyttningen kanske kommer att accelereras, att annan service också försvinner, det är konsekvenser som kommunen inte kan ta hänsyn till med NPM, skriver Wihlborg och Assmo. Utgångspunkt i analysen är geografen Torsten Hägerstrands klassiska tidsgeografiska modell, som han för övrigt konstruerade utifrån sina fältstudier i just Ydre på 1950-talet. Att tid och rum spelar roll, är kanske inte så revolutionerande, men resultatet kan helt förändras när de vägs in i en ekonomisk och politisk analys. Med expansionen av den offentliga sektorn, på 1960- och 70-talen,

”Hur människor använder sin obetalda tid, är något som vi inte får syn på i en strikt ekonomisk analys.”

Professor Elin Wihlborg

lyftes kvinnors obetalda arbete fram och blev synligt, som exempelvis barnpassning och vård av gamla anhöriga. Obetalt arbete blev betalt och kunde räknas med i t.ex. BNP, något som säkert också bidrog till Sveriges snabba tillväxtökning. Idag, då man själv utför allt fler e-tjänster på nätet, som biljettbeställningar, bankärenden m.m., försvinner återigen betalt arbete in i den obetalda sektorn och blir osynligt, så länge pengar är det enda måttet. "Men med en tidsgeografisk analys kan obetalda aktiviteter lyftas fram och värdesättas. En modell för detta behövs om ett hållbart samhälle skall kunna bli verklighet. Inte bara pengar, utan också icke-monetära resurser spelar roll. Analysen blir missvisande om produktiva aktiviteter inte syns, bara för att de är obetalda", säger Wihlborg. *Uppgifterna (från 10.12) finns under adressen <http://www.forskning.se/nyheterfakta/nyheter/pressmeddelanden/skoloriglesbygdsakanderaddas.5.5c256cfa13b82fc6e6aa.html>.*

ENDAST SKÄRGÅRDSBOR I KIMITOÖNS SKÄRGÅRDSNÄMND

Den 7 december valde Hitis Tinget representanter till skärgårdsnämnden. Tidigare har skärgårdsnämnden varit politiskt tillsatt, men nu har partierna gått med på en geografisk fördelning så att alla byar i skärgården nominerar en ordinarie medlem och en suppleant. Sålunda bildas nu representanterna från de sex byarna den nya skärgårdsnämnden. Enligt Hitis Tingets sekreterare Jan Sundberg kommer Tinget och skärgårdsnämnden nu att tillsammans jobba för att bevara skärgårdens intressen. Innan årsskiftet utser Kimitoöns fullmäktige ordföranden för skärgårdsnämnden. *Uppgifterna är från webbplatsen svenska.yle.fi och finns med kommentarer under adressen <http://svenska.yle.fi/artikel/2012/12/07/endast-skargardsbor-i-skargardsnamnden>.*

Hitis Tinget är namnet på de sammankomster som samlar alla byaföreningar i Hitis. Mötena döptes till sessioner. Tinget ger mera styrka åt krav och önskemål än om byarna var för sig driver sin sak. Hitis Tinget har även en annan funktion – det sociala, ambitionen är att återförena folk i byarna, som delvis fjärmats från varandra, till en kollektiv gemenskap, www.tem.fi/files/27096/Jan_Sundberg.doc.

Byar i skärgårdsnämnden

Biskopsö med tillhörande Venoxa, Ängesön, Bolax och Träskö i Vestlax

Hitis by med tillhörande Stubbnäs

Rosala och tillhörande Böhle

Kasnäs inklusive Kagsjälä, Lövä och Holma

Högsåra med Helsingholm och Söderön

Vänö med Tunnhamn

PETRI RINNE FORTSÄTTER SOM ELARD:s PRESIDENT – STÖRSTA UTMANINGEN TRYGGA FINANSIERINGEN FÖR LANDSBYGDsutvecklingen

Verksamhetsledaren för utvecklingsföreningen i Birkaland och Satakunta Joutsenten reitti, Petri Rinne, valdes 5.12 till president för organisationen European Leader Association for Rural Development (ELARD). Perioden gäller för år 2013 och är en uppföljningsperiod. Rinne har redan verkat på utsiktsposten för EU:s landsbygdsutveckling under åren 2011-2012. Viceordförandena kommer från Tjeckien och Danmark.

Enligt Rinne har målen under Finlands ordförandeperiod – Leader-utvecklingsarbetets spridning och utvidgning av takorganisationens medlemskap och inflytande – lyckats bra. Det extra ordförandeåret, utöver den vanliga tvåårsperioden, betyder att medlemmarna i 21

European LEADER Association
for Rural Development

europiska länder är av samma åsikt. Det kommande årets största utmaning är tryggheten av en tillräcklig finansiering för landsbygdsutvecklingen i alla EU:s medlemsländer. ELARD är den internationella takorganisationen för Leader-aktionsgrupperna inom EU. Leader-metoden har under 20 år utvidgats från att ha varit EU-kommissionens lilla experiment till att omfatta största delen av landsbygdsområdena inom EU. ELARD:s representanter är verksamma bl.a. inom olika EU-organ, där de representerar Leader-aktionsgrupperna. *Uppgifterna är från Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) - Byaverksamhet i Finland rf och finns (på finska) på deras hemsida under adressen <http://www.kylatoiminta.fi/fi/ajankohtaista/body1=4722>. Se även adressen http://www.elard.eu/news/en_GB/2012/12/06/readabout/finnish-presidency-of-elard-extended.*

LÄS ÄVEN DETTA

Forskning om kvinnors och flickors hästintresse

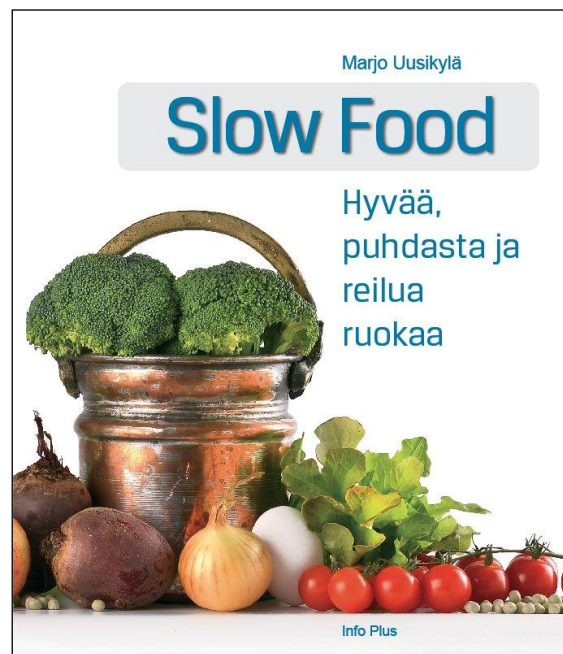
Hästintresset har vuxit kraftigt i Finland de senaste åren, och det är särskilt vuxna kvinnor och flickor som har hästar som hobby. Nora Brandt, som driver Långvik stall i Korsholm, forskar just i varför kvinnor och flickor ägnar sig åt hästsport i så mycket större utsträckning än män och pojkar. Hittills har Nora Brandt i sin forskning kommit fram till bl.a. att ridningen av många uppfattas som terapeutisk, och stallet som ett ställe där man får ha egen tid och där man övar även många olika kompetenser. Man bör kunna vara känslig nog att läsa av hästen och samtidigt kunna uppträda som hästens ledare. *Uppgifterna är från (11.12) webbplatsen svenska.yle.fi och finns under webbadressen <http://svenska.yle.fi/artikel/2012/12/11/nora-brandt-forskar-i-hastintresset-bland-flickor-och-kvinnor>.*

*Nora Brandt är doktorand (sociologi) vid Åbo Akademi i Vasa inom ämnet landsbygdsforskning <http://www.abo.fi/institution/contactinformation>. Hennes avhandling har arbetsnamnet *Könsbyte och klassresa – Hästhållningens förändring i Finland*.*

Slow Foods färgstarka historia i bokform

Marjo Uusikyläs bok, *Slow Food – Hyvää, puhdasta ja reilua*, är framför allt en faktabok, som berättar den färgstarka historien om gräsrotsorganisationen Slow Food. Den världsomspännande organisationen och medborgarrörelsen grundades för 25 år sedan, den 10 december 1989, och har sedan dess kämpat för ett mångsidigare jordbruk och för världens matkulturarv. Man är aktiv i 170 länder och författaren är övertygad om att organisationens betydelse kommer att öka i Finland under de kommande åren. Slow Food lever starkt i vår tid, och i boken skildras, förutom organisationens verksamhet och uppgift, även filosofin och människorna bakom den. Boken innehåller historier om företagare från Finland och från rörelsens moderland Italien. Dessutom beskrivs projekt, vilka grundats för att skydda utrotningshotade råvaror och småskalig produktion. Boken berättar hur man, genom att värna om sina kulinariska rikedomar och genom att välja ekologiskt och närproducerat, kan hjälpa till att

bevara vår planets livskraft. Boken utkom på Terra Madre-dagen 10.12. För beställning se webbadressen www.infoplus.fi. Se även adress <http://www.facebook.com/slowfood.tietokirja>.

Produktutveckling inom mathantverk lärs på kurs i Raseborg

I januari 2013 startar kursen *Produktutveckling inom mathantverk* (pågår 18.1.2013-28.2.2014 och omfattar 30 sp) som riktar sig till nyetablerade och blivande företagare i Åboland och Västra Nyland, och som har för avsikt att ta fram nya produkter för försäljning, förädlade via hantverksmässiga metoder och av inhemska, närproducerade råvaror. I slutet av utbildningen skall deltagarna kunna tillämpa och integrera sina idéer och kunskaper i mathantverksmetoder och företagande, samt kunna utveckla en eller flera egna produkter som är färdiga för marknadsföring/försäljning. Utbildningen erbjuder tre olika inriktningsoptioner: köttförädling, bröd och bakverk, samt grönsaker, bär och frukt. Kursen ordnas av Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Yrkehögskolan Novia i samarbete med *Bra Mat*-projektet (Aronia, Novia), Mathantverk i Åboland (Pargas stad, Kimitoöns kommun), och Skärgårdshavets biosfärområde (Pargas stad, Kimitoöns kommun, Egentliga Finlands ELY-central). Mer info med ansökningsuppgifter (ansökan senast 10.1.2013) finns som länk under adressen <http://www.cll.fi/educations/produktutveckling-inom-mathantverk/>. Se även broschyren på adressen <http://www.cll.fi/wp-content/uploads/2012/11/Mathantverk-broschyr.pdf>.

Ge din synpunkt på viktiga kulturmiljöer

"Vilket landskap eller vilken byggd miljö är viktig för dig? Vilka slags byggnader borde skyddas? Finns det något som utgör ett hot mot dina favoritställen?" Landskap, byggnader, vägar, åkrar, fästningar, fabriksområden, bruk och förorter är kulturmiljöer som människan skapat. En välkött och livskraftig kulturmiljö ökar människans välmående och trivsels i boendemiljön samtidigt som den stärker den lokala identiteten, men den är också viktig med tanke på utvecklandet av näringsverksamheten. "Kulturmiljöerna utgör oftast en del av den vanliga vardagen, och de förändras och utvecklas med tiden. Vid förändringar måste man kunna se till kulturmiljöernas centrala särdrag. Detta gäller inte bara det arbete som myndigheterna utför, t.ex. planering av markanvändningen och styrning av byggandet, utan också medborgarnas egna åtgärder. Därför vill vi nu få synpunkter på vad människorna värdesätter i kulturmiljön och hur kulturmiljöns livskraft skall kunna stödjas på bästa sätt", berättar byggnadsrådet Matti Vatiolo vid miljöministeriet, som är ordförande för den arbetsgrupp som skall utarbeta Finlands första kulturmiljöstrategi. Arbetsgruppen som miljöministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet tillsatte i mars, skall i enlighet med regeringsprogrammet utarbeta ett förslag till en kulturmiljöstrategi, som skall färdigställas våren 2013. Målet med kulturmiljöstrategin

är att skapa förutsättningar för en helhetsinriktad och långsiktig kulturmiljöpolitik i Finland, samt uppmuntra till upprätthållandet och utvecklandet av en livskraftig kulturmiljö.

Uppgifterna är från miljöministeriets och undervisnings- och kulturministeriets pressmeddelande (från 12.12) som finns bl.a. på miljöministeriets hemsida under adressen <http://www.miljo.fi/default.asp?contentid=425621&lan=sv>. Man kan ge synpunkter på goda kulturmiljöer på adressen www.dinasikt.fi fram till den 20 januari 2013.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--